

Pismo „Scientia et Fides”

Nie może być sprzeczności między odkrywaną w nauce prawdą o świecie, a prawdą pochodzącą z Objawienia, skoro mają swoje wspólne źródło w tym samym Bogu. Możemy innym pomóc – i na tym polega apologetyka – usuwając przeszkody, jakie mogą piętrzyć się przed nimi, pokazując, że wiara jest możliwa i nie jest czymś absurdalnym.

NOWOŚCI W POLSCE 08-01-2017

Wywiad z ks. dr. hab. Piotr Roszak, profesorem i prodziekanem Wydziału Teologicznego UMK. Wieloletni pracownik naukowy na Uniwersytecie Nawarry.

Jaka jest tematyka tego pisma i kogo może interesować?

Jak wskazuje łaciński tytuł pisma *Scientia et Fides* jego tematyka porusza relację między nauką i wiarą. Utańczyło się, nacechowane sporą dawką ideologii pozytywistycznej, przekonanie, że nauka stawia pod ścianą religię, która w obliczu sukcesów wiedzy i technologii skazana jest na powolne wymieranie i marginalną rolę w społeczeństwie. Wielu twierdzi, że sypią się na naszych oczach budowane przez religie wizje świata. To jednak nie jest obraz prawdziwy, bo pogłębione rozważanie nad tym czym jest nauka, na czym polega jej metoda, pokazuje coś dokładnie przeciwnego.

Scientia *et* Fides

VERITAS IN OMNIBUS QUÆRENDA EST

- CAMINO CAÑÓN LOYES
El territorio de la espiritualidad naturalizada
- JOSEP FERNÁNDEZ-CAPO
Faith and science dialogue in the Shroud of Turin
- GRZEGORZ KARWASZ
Il costante progredire della frontiera tra teologia e scienza: "Fisica"
- DARIUSZ SAGAN
Spór o możliwość wykrywania projektu w naukach przyrodniczych
- PHILIPPE DALLEUR
La possession du degré d'autonomie chez les vivants
- MICHAŁ OLEKSOWICZ
Ragionevolezza della fede. Rapporto tra fede e ragione in Tommaso d'Aquino
- JUAN LUIS LORDA
La evolución, entre ciencia, razón y fe
- MAREK SZULAKIEWICZ
Oblicza religii Augusta Cieszkowskiego. Temporalny i dziejowy wymiar doświadczenia religijnego
- MARCIN LISIECKI
Does the change have to be revolutionary? August Cieszkowski's philosophy of future
- DANIEL ROLAND SOBOTA
Historiosophy of August Cieszkowski in the context of contemporary consciousness
- SANTIAGO COLLADO GONZÁLEZ
Thomas Nagel: la rebeldía de la razón
- ENRIQUE R. MOROS
Ciencia y religión: metodología, historia y perspectivas en Latinoamérica

Uniwersytet Mikołaja Kopernika
w Toruniu

Universidad
de Navarra

Instituto de Estudios Científicos,
Filosóficos y Teológicos
Ciencia, Razón y Fe

Wydział Teologiczny
UMK w Toruniu

To nie „konflikt” rządzi ich relacjami, ale „integracja” czy „współpraca” obu jakże odmiennych dyskursów. Nauka wychodzi od tego, co podstawowe w świecie (badając rzeczywistość przez pryzmat wzorców, ang. *patterns*), zaś religia traktuje ten sam świat z perspektywy jego celu ostatecznego. Niektórzy twierdzą, że nauka odpowiada na pytanie „jak?”, zaś religia „dlaczego?”. Te wszystkie wątki odnajdziemy na łamach naszego czasopisma, które zrodziło się ze współpracy Uniwersytetu Nawarry, a zwłaszcza grupy CRYF (Ciencia, Razón y Fe), założonej przez ks. prof. Mariana Artigasa, a Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Myślę, że jest to pismo skierowane do wszystkich, którzy chcą zorientować się w kierunkach najnowszych badań i ich etycznych konotacji, a także powiązań i zależności między nauką a chrześcijańską wiarą. Wśród poruszanych zagadnień znajdziemy choćby kwestie poświęcone temu, czy mózg i badania nad nim czynią niepotrzebnym pojęciem duszy, jak się to może niektórym wydawać? Jaki był wpływ chrześcijaństwa na rozwój nauki, na czym polega racjonalność wiary i to, że nauka nigdy nie może, z racji swej własnej metody, wypowiedzieć się definitywnie na temat Boga. W gruncie rzeczy interesuje nas dialog z szeroko rozumianymi naukami szczegółowymi, głównie przyrodniczymi, dla których relacja z teologią jest twórczym dialogiem, rodzącym syntezę.

Kto współpracuje w tym piśmie?

W zespole redakcyjnym znaleźli się naukowcy z obu ośrodków, z Torunia i Pampeluny, bo rzeczywiście jest to projekt wspólny, a ponadto redaktorami są przedstawiciele szerokiego spektrum dziedzin naukowych: fizyki (prof. Grzegorz Karwasz, ks. prof. Javier Sanchez-Cañizares, Ks. prof. Ruben Herce), biologii (dr Magdalena Czarnecka), filologowie (Felix Kurt, Mirosława Buczyńska) oraz oczywiście teologowie i filozofowie. Autorzy tekstów pochodzą praktycznie ze wszystkich kontynentów, przez co pismo od samego początku ma charakter międzynarodowy i dużą widzialność publikacji. Szybko trafiło do prestiżowych baz danych takich jak Scopus, Erih+ czy DOAJ. Sprawia to również fakt, że nasze czasopismo jest dostępne bezpłatnie na Platformie Czasopism UMK, gdzie każdy może ściągnąć poszczególny artykuł. Zachęcamy wszystkich prowadzących badania na styku biologii, fizyki, kosmologii, filozofii nauki, teologii do publikowania na naszych łamach i przesyłania tekstów, korzystając z zamieszczonego na stronie formularza dla autorów.

Jakie były główne tematy do tej pory poruszone?

Spośród dwóch numerów, które ukazują się każdego roku jeden dotyczy zazwyczaj wybranego zagadnienia, uznawanego za istotne w bieżącej dyskusji naukowej. W poprzednich latach były to kwestie związane ze sztuczną inteligencją, różnicą między umysłem a mózgiem, o sumieniu i byciu obrazem Boga z perspektywy neuronauk, jednym słowem o neuronaukach i wierze chrześcijańskiej. W tym roku z racji 10. rocznicy śmierci ks. prof. Mariano Artigasa postanowiliśmy przygotować specjalny numer poświęcony jego życiu i wkładowi jaki wywarł na dialog religia – nauka. To postać, która patronuje naszemu piśmie, jego styl otwartości na wyniki badań i szukanie „mostów”, które odślaniają całą prawdę, w szczególności naukowego badania i teologicznej wizji całości. Ze strony toruńskiej stawiamy za patronów św. Jana Pawła II i jego dyskurs skierowany do świata nauki i wygłoszony właśnie na UMK w 1999 roku oraz oczywiście Mikołaja Kopernika, którego słowa – zaczerpnięte z *De revolutionibus* – stanowią motto naszego pisma: „Szukać we wszystkim prawdy” (*Veritas in omnibus quaerenda est*).

Jakie nowe tematy i wezwania przed wami?

W tym roku naszą uwagę skupimy na recepcji myśli Franciszka Suareza, ale nie chodzi tylko o historyczne dociekania, lecz o próbę zrozumienia wpływu jaki jego koncepcje wywierają na naszą teraźniejszość. Natomiast drugi tegoroczny numer będzie poświęcony właśnie aktualności pojęcia „duszy”, tak przecież podstawowego dla myślenia religijnego, z perspektywy klasycznej filozofii arystotelesowsko-tomistycznej oraz w dialogu z neuronaukami. To rezultat warsztatów interdyscyplinarnych zorganizowanych na Wydziale Teologicznym UMK „Dusza czy mózg? Co czyni nas ludźmi”, który zgromadził wielu naukowców z Europy i Ameryka i był przestrzenią do wymiany poglądów na podstawowe kwestie antropologiczne. Zapis filmowy z tej konferencji jest dostępny na stronie Telewizji UMK.

Dlaczego jest potrzebne takie pismo w naszych czasach?

Odpowiadając na to pytanie jako teolog, myślę, że potrzeba ta wynika dla chrześcijan z troski o swoją wiarę, która dojrzewa i rośnie dzięki wszelkim wysiłkom, które w centrum stawiają poznanie prawdy o Bogu i świecie. Nie może być sprzeczności między odkrywaną w nauce

prawdą o świecie, a prawdą pochodzącą z Objawienia, skoro zarówno świat jako stworzony jak i samo Objawienie mają swoje źródło w tym samym Bogu. Dlatego odważnie pisał św. Ambroży, „każda prawda, przez kogokolwiek nie byłaby wypowiedziana, pochodzi od Ducha Świętego”. Ale jest jeszcze coś w potrzebie rozwijania tego dialogu. Św. Tomasz z Akwinu zwracał uwagę, że na drodze wiary można innym pomóc – i na tym polega apologetyka – usuwając przeszkody, jakie mogą piętrzyć się przed nimi, pokazując, że wiara jest możliwa i nie jest czymś absurdalnym. To może być nasza konkretna forma apostołstwa, będąca pomocą dla tych, którzy często z różnych programów telewizyjnych, książek (zwłaszcza wyznawców tzw. „Nowego Ateizmu”), wynoszą przekonanie, że religia jest wrogiem nauki, że nie można być dobrym naukowcem i człowiekiem wierzącym w Boga. Relikty takich ideologicznych „pogłosek” pobrzmiwają w naszej codzienności. A przecież wiara, która przekracza rozum, nie jest jednak czymś antyracjonalnym. Może dlatego tak mocno brzmiały słowa papieża Benedykta XVI w Ratyźbonie, że „działanie wbrew rozumowi pozostaje w specyficznym związku z naturą Boga”. W tym świetle staramy się też pokazywać na łamach naszego pisma, jak chrześcijaństwo w konkretnych dyskusjach filozoficznych zwłaszcza średniowiecza, przyczyniało się do rozwoju nowożytnej nauki, zwłaszcza przyrodoznawstwa. Często jak się podziwia wielkie drapacze chmur, to nie zastanawiamy się nad fundamentem, który utrzymuje taki budynek. A właśnie „odczarowanie świata” przyrody z bóstw, herosów i wskazanie na niego jako dzieło Logosu, a także ten atom wolności jaki zawiera się w stworzeniu świata przez Boga, były i są osiągnięciem naszej kultury zaimpregnowanej chrześcijańskimi ideami.

Dziękuję za rozmowę.

Źródło:

<https://opusdei.org/pl-pl/article/pismo-scientia-et-fides/>

Ks. dr hab. Piotr Roszak

Ks. dr hab. Piotr Roszak, prof. UMK – kapłan diecezji toruńskiej; uzyskał doktorat z zakresu teologii systematycznej na Uniwersytecie Nawarry w 2009 roku, na podstawie rozprawy „*Mysterium en santo Tomás de Aquino*” napisanej pod kierunkiem ks. prof. Cesara Izquierdo.

W latach 2008-2010 roku był asystentem Departamentu Teologii Dogmatycznej i Fundamentalnej na Uniwersytecie Nawarry, koordynując wymianę naukową między Polską a Nawarrą, w tym w sposób szczególny między UMK a UN. Od 2010 roku zatrudniony na Wydziale Teologicznym UMK jako adiunkt Zakładu Teologii Fundamentalnej i Religioologii, a jednocześnie profesor stowarzyszony Uniwersytetu Nawarry. Od 2016 roku prodziekan ds. nauki Wydziału Teologicznego UMK, kierownik Pracowni Szlaku św. Jakuba (Camino de Santiago) na UMK. Wspólnie z profesorami z Nawarry realizował granty badawcze finansowane przez Narodowe Centrum Nauki (dotyczące egzegezy biblijnej Tomasza z Akwinu, liturgii hiszpańsko-mozarabskiej i fenomenu pielgrzymek do Composteli). Laureat nagrody Europa przyznawanej przez Centrum Studiów Europejskich Uniwersytetu Nawarry w Pampelunie. Tłumacz artykułów i książek z języka hiszpańskiego.

Absolwent teologii systematycznej na Uniwersytecie Nawarry. W latach 2008-2010 był tam asystentem Departamentu Teologii Dogmatycznej i Fundamentalnej.

Ks. dr hab. Piotr Roszak

Prodziekan ds. nauki Wydziału Teologicznego, kierownik Pracowni Szlaku św. Jakuba (Camino de Santiago) na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Źródło:

<https://furca.org/absolwenci/ks-dr-hab-piotr-roszak/>